

POSTANOWIENIE

Dnia 17 grudnia 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Elżbieta Karska

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 17 grudnia 2025 r. w Warszawie
wniosku B.G.

o zbadanie spełnienia przez SSN Pawła Wojciechowskiego
wymogów niezawisłości i bezstronności
w sprawie zawisłej przed Sądem Najwyższym o sygnaturze akt III CB 53/25

odrzuca wniosek.

UZASADNIENIE

B.G. działając przez profesjonalnego pełnomocnika pismem z 23 lipca 2025 r. złożył wniosek o zbadanie niezawisłości i bezstronności SSN Pawła Wojciechowskiego w trybie art. 29 § 5 u.SN oraz o wyłączenie tego sędziego od rozpoznania wniosku pozwanego o stwierdzenie istnienia przesłanek, o których mowa w art. 29 § 5 u.SN wobec Sędziego Marcina Łochowskiego, ewentualnie wniosku o wyłączenie Sędziego Marcina Łochowskiego od rozpoznania wniosku o wyłączenie Sędziego Ireneusza Kunickiego. W uzasadnieniu wniosku wskazano na okoliczności powołania SSN Pawła Wojciechowskiego na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego przez Prezydenta RP na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw.

Sąd Najwyższy zaważył, co następuje:

Wniosek podlegał odrzuceniu.

Na wstępie należy zaznaczyć, że zgodnie z art. 29 § 5 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym - dalej u.SN (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 622) dopuszczalne jest badanie spełnienia przez sędziego Sądu Najwyższego lub sędziego delegowanego do pełnienia czynności sędziowskich w Sądzie Najwyższym wymogów niezawisłości i bezstronności, z uwzględnieniem okoliczności towarzyszących jego powołaniu i jego postępowania po powołaniu, na wniosek strony lub uczestnika postępowania przed Sądem Najwyższym, jeżeli w okolicznościach danej sprawy może to doprowadzić do naruszenia standardu niezawisłości lub bezstronności, mającego wpływ na wynik sprawy z uwzględnieniem okoliczności dotyczących uprawnionego oraz charakteru sprawy.

Wniosek o stwierdzenie powołanych w ustawie o Sądzie Najwyższym przesłanek powinien być złożony wobec sędziego Sądu Najwyższego lub sędziego delegowanego do pełnienia czynności sędziowskich w Sądzie Najwyższym, wyznaczonego do składu rozpoznającego: środek zaskarżenia, sprawę dyscyplinarną, sprawę o zezwolenie na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej lub tymczasowe aresztowanie sędziów, asesorów sądowych, prokuratorów i asesorów prokuratury, sprawę z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych dotyczącą sędziego Sądu Najwyższego oraz sprawę z zakresu przeniesienia sędziego Sądu Najwyższego w stan spoczynku (art. 29 § 6 u.SN). Poza tym, wniosek z art. 29 § 5 u.SN powinien zostać złożony w terminie tygodnia od dnia zawiadomienia uprawnionego do złożenia wniosku o składzie rozpoznającym sprawę.

Wniosek powinien również spełniać wymogi, o których mowa w art. 29 § 9 u.SN, tj. wymogi przewidziane dla pisma procesowego, a także zawierać żądanie stwierdzenia, że w danej sprawie zachodzą przesłanki, o których mowa w art. 29 § 5 u.SN oraz powoływać okoliczności uzasadniające żądanie wraz z dowodami na ich poparcie. Niespełnienie wskazanych wymogów formalnych skutkuje odrzuceniem wniosku z art. 29 § 5 u.SN bez wezwania do usunięcia braków formalnych (art. 29 § 9 pkt 1 i 2 w zw. z art. 29 § 10 zdanie pierwsze u.SN).

Odrzuceniu podlega również wniosek złożony po upływie terminu albo z innych przyczyn niedopuszczalny (np. wniesiony przez podmiot inny niż wynika to z art. 29 § 7 u.SN).

W niniejszej sprawie wniosek z dnia 5 września 2025 r. nie spełnia wymagań formalnych, o których mowa w art. 29 § 9 pkt 2 powołanej ustawy. Jak już wcześniej sygnalizowano, zgodnie ze wskazanym wyżej przepisem prawa, wniosek powinien zawierać przytoczenie okoliczności uzasadniających żądanie wraz z dowodami na ich poparcie. W ramach tych okoliczności wnioskodawca powinien wskazać okoliczności związane z powołaniem sędziego, jego postępowaniem po powołaniu, a także wpływ związanego z tym naruszenia standardu niezawisłości i bezstronności na wynik sprawy z uwzględnieniem jej charakteru.

Wniosek złożony w niniejszej sprawie powyższych wymagań formalnych w sposób oczywisty nie spełnia. Nie zawiera on bowiem żadnych okoliczności uzasadniających żądanie stwierdzenia, że wobec wskazanego sędziego zachodzą przesłanki, o których mowa w art. 29 ust. 5 u.SN oraz nie wskazuje jakichkolwiek dowodów na ich poparcie.

Wnioskodawca, argumentując zasadność swojego wniosku, powołuje się wyłącznie na okoliczności towarzyszące powołaniu Sędziego SN Pawła Wojciechowskiego, a wniosek w głównej mierze oparty jest na przytaczaniu wybiórczych orzeczeń sądów krajowych i międzynarodowych trybunałów. Sąd Najwyższy w niniejszej sprawie podziela stanowisko wyrażone w uzasadnieniu postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 7 marca 2023 r., sygn. I ZB 17/22, co do sposobu interpretacji orzeczeń Trybunału Konstytucyjnego, Sądu Najwyższego oraz sądów i trybunałów międzynarodowych w odniesieniu do spełnienia wymogów niezawisłości i bezstronności.

Na tle aktualnie obowiązujących przepisów prawa, oraz w świetle i w duchu orzecznictwa sądów krajowych i europejskich trybunałów, stosunek braku bezstronności sędziowskiej - w związku z wnioskiem o zbadanie spełnienia wymogów niezawisłości i bezstronności lub wniosku o wyłączenie sędziego z przyczyn towarzyszących wyłącznie jego powołaniu - może być uwzględniony jedynie przy wykazaniu zindywidualizowanych okoliczności (skierowanych w stosunku do konkretnej osoby), które mogą mieć wpływ, co do jego oceny

w konkretnym postępowaniu. Wskazanie tych okoliczności (i przede wszystkim ich udowodnienie) spoczywa na stronie/wnioskodawcy, którzy taki wniosek składają.

Jednakże konstytucyjne gwarancje nieusuwalności i niezależności sędziowskiej sprzeciwiają się temu, aby argumentację opierać wyłącznie na okolicznościach towarzyszących powołaniu sędziego. Ocenie takiej powinno podlegać postępowanie danej osoby (z uwzględnieniem szczególnej ostrożności), już po rozpoczęciu piastowania urzędu sędziego. Oznacza to, że bezstronność sędziowska powiązana jest ściśle m.in. z działalnością orzeczniczą, należyтым wykonywaniu obowiązków służbowych (godnie i niezawisłe) oraz odpowiadaniu kwalifikacjom moralnym i formalnym. Okoliczności towarzyszące powołaniu na urząd sędziowski nie powinny stanowić wyłącznej przesłanki do zastosowania instytucji tzw. testu niezawisłości, bezstronności i wyłączenia. Koniecznym jest, aby wnioskodawca, w sposób dostateczny uprawdopodobnił, że zachowanie, poglądy, czy nawet kwalifikacje danego sędziego, mogą mieć wpływ na brak bezstronności przy rozpoznawaniu konkretnej sprawy. Bezstronność jest synonimem obiektywizmu, braku uprzedzeń i neutralności wobec stron, a także niekierowania się przy rozstrzyganiu sprawy względami, które miałyby charakter inny niż merytoryczny. Przy ocenie, czy określona okoliczność może wywoływać wątpliwość co do bezstronności sędziego, trzeba uwzględnić nie tylko punkt widzenia strony, lecz także to, czy powołana okoliczność może powodować taką wątpliwość z perspektywy obiektywnie i racjonalnie działającego obserwatora, czy chodzi o wątpliwość uzasadnioną. Bazowanie wyłącznie na kryterium subiektywnym, opartym o indywidualne przeświadczenie lub nawet przypuszczenie strony, mogłoby prowadzić do przekształcenia instytucji testu niezawisłości i bezstronności instytucji wyłączenia sędziego w instrument służący odsuwaniu od postępowania sędziów, których strona/wnioskodawca uznaje za "niewłaściwych" przez pryzmat subiektywnego pojmowania własnych interesów, co stałoby w kolizji z celami tej gwarancji procesowej (tak postanowienia Sądu Najwyższego: z 17 września 2021 r., II CO 68/21, z 18 grudnia 2023 r., I ZB 5/23).

Z tych względów Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji, na podstawie art. 29 § 9 pkt 2, art. 29 § 10 zd. 1 i art. 29 § 4 u.SN.

Elżbieta Karska

(R.N.)

[a.]